

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ПРАКТИКУМ ПО ПРЕДМЕТОТ
ПРЕВЕДУВАЊЕ ОД ГЕРМАНСКИ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ОБРАТНО“
ОД ДОЦЕНТ Д-Р ДАРИНКА МАРОЛОВА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.1902-229/15 од 185. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 19.12.2018 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Билјана Ивановска, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип;
- доц. д-р Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Практикум по предметот Преведување од германски на македонски јазик и обратно“ од авторката доцент д-р Даринка Маролова, наменет за студентите на прв циклус студии на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Филолошки факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Понудениот ракопис од доц. д-р Даринка Маролова со наслов „Практикум по предметот Преведување од германски на македонски јазик и обратно“ како практикум за објавување во електронска форма на интернет-страницата на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип е наменет за предметот Преведување од германски на македонски јазик и обратно, кој се изучува во седмиот семестар на Катедрата на германски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, насока Преведувачи и толкувачи и е во согласност со предметната програма за наведениот предмет со неделен фонд на часови 2+2+1. Приложениот ракопис на доц. д-р Даринка Маролова е напишан на македонски јазик, а материјалот за работа, т.е. текстовите за обработка се на двата јазика, т.е. германски и македонски. Авторката се водеше од идејата да состави практикум, како материјал за вежбање, кој ќе им биде од голема корист на студентите при стекнувањето и усовршувањето на вештините за преведување од германски на македонски јазик и обратно, односно ќе им помогне во евалуацијата и самоевалуацијата на стекнатите знаења и вештини по овој предмет. Основната цел на практикумот е оспособување на студентите, односно на сите оние кои планираат да се занимаваат со преведување од германски на македонски јазик и обратно за практична примена на основните теоретски постулати на транслатологијата, како и за нивна подготовка за самоуверено и сигурно влегување во преведувачката дејност.

Ракописот на доц. д-р Даринка Маролова има вкупно 42 страници, напишан е во А4 формат, и според обемот ги задоволува основните критериуми за објавување на рецензиран практикум во електронска форма, според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Текстовите во практикумот е подредени во рамките на две тематски подрачја: 1. литературни дела; 2. стручни текстови. Секое тематско подрачје претставува збир на текстови на германски и на македонски јазик и содржи по две задачи, имено првата задача е да се преведат од германски на македонски јазик дадените текстови и да се дискутира во групата за проблематичните места, а втората задача е истото тоа да се направи во обратниот правец, т.е. од македонски на германски јазик. Првото тематско подрачје содржи вкупно 24 текста, односно 12 извадоци од романи и раскази на германски јазик и 12 извадоци од романи и

раскази на македонски јазик. Второто тематско подрачје содржи вкупно 23 текста, односно 12 извадоци од германски и 11 извадоци од македонски текстови со стручна терминологија. Литературните текстови имаат главно уметничка функција и се со доминантен естетски израз, додека, пак, главна особина на стручните текстови е присуството на огромен број стручни термини за чие преведување се применуваат специјализирани речници. Покрај тоа, стручните текстови содржат и табели, хемиски равенки, графички прикази, скици, дијаграми, слики и сл., а јазикот е прецизен, концизен и јасен.

На почетокот, секако, е даден сосема кус предговор, како обраќање на авторката кон читателите, а на крајот е наведена користената литература.

Содржинската систематизација на практикумот се совпаѓа со формалната, т.е. во првото поглавје, насловено како „Литературни дела - Извадоци за преведување“ од студентот, како иден преведувач/толкувач се бара да ги преведе најпрво на македонски јазик наведените извадоци од литературни дела од познати германски писатели, а потоа обратно, да ги преведе на германски јазик наведените извадоци од литературни дела од познати македонски писатели. Притоа се очекува тој да ги покаже своите писателски способности, затоа што, како што е познато, да се преведува едно литературно дело значи преведувачот да се стави во функција на писател, т.е. да ги користи сите свои експресивни потенцијали со цел да го задржи естетскиот карактер на делото, а сепак да не излезе од содржинските рамки. Покрај со писателски талент, студентот преку наведените вежби во практикумот треба да ја развива и вежба својата креативност, снаодливост, самоувереност, како и да покаже извесна храброст, умешност, љубопитност, истрајност и сл. Освен тоа, преку преведувањето на наведените извадоци студентот ќе се стекне со нови сознанија од странскиот јазик и култура, од литературата, па дури и од мајчиниот јазик.

За второто поглавје, насловено како „Стручни текстови - Извадоци за преведување“ е направен избор на текстови со стручна терминологија. На почетокот се дадени текстови на германски, а понатаму и текстови на македонски јазик, секој од нив сместен во определен стручен домен. Палетата на опфатените стручни полиња е доста голема, почнувајќи од енергетика, право, хемија, образование, социјала, технологија, биологија, менаџмент, земјоделие, информатика, рударство, економија, медицина, екологија и др. Целта на вежбите од ова поглавје е да се оспособи идниот преведувач за справување со стручни текстови, т.е. да си ги преиспита своите термилошки и енциклопедиски знаења за разни области, и онаму каде што ќе констатира недостатоци, да ги надмине со поинтензивно читање на текстови од таа стручна област, како би го намалил фондот на непознатите термини. Освен тоа овие текстови претставуваат предизвик за студентите-идни преведувачи и поради присуството на табели, хемиски равенки, графички прикази, скици, дијаграми, слики и сл. за што е потребно и извесно информатичко знаење.

Овој практикум произлезе од потребата, студентите да имаат материјали за вежбање, кои ќе им помогнат во совладувањето на вештините за преведување од германски на македонски јазик и обратно. Притоа тие може да вежбаат самостојно, во парови или во групи на часовите за вежби по предметот Преведување од германски на македонски јазик и обратно и под надзор на предметниот наставник, кој ќе им помага и ќе ги насочува кога ќе наидат на тешкотии.

Авторката, инаку наставник по германистика и транслатологија на Филолошкиот факултет – Штип, е свесна дека на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип му е потребна една ваква публикација, во време кога овде, како и на другите државни и приватни универзитети во Р Македонија има сè поголем интерес кај матурантите да студираат странски јазици, особено германски јазик и понатаму во животот да се занимаваат професионално со преведување од германски на македонски јазик и обратно. Потребата од стручни преведувачи на пазарот на труд се должи на тоа што денес контактите меѓу народите се наоѓаат на едно завидно ниво, а тоа е овозможено пред сè со интензивниот напредок во науката и во технологијата. Имено, со сè поголемите комуникациски и транспортни можности, како и со отстранувањето на шангајските бариери на македонските граѓани им се овозможуваат сè повеќе контакти со говорители на германски јазик. Контактите се остваруваат од лични причини - со цел за дообразување, вработување, лекување, склучување на брак, посета на

роднини и пријатели; од економски причини - со цел за трговски и логистички соработки; од политички причини – со цел за преговори, склучување разни договори и сл. Особено со почетокот на преговорите на Македонија за влез во Европската Унија се очекува значителен пораст на потребите од преведувачки и толкувачки услуги за јазичниот пар македонски - германски. За таа цел на студентите, кои во иднина треба да бидат способни да преведуваат, и тоа со висок квалитет, мора да им се овозможи пристап до што е можно поголем обем на стручна литература. Во таа насока е и објавувањето на овој практикум, за кој веруваме дека ќе им служи на студентите - германисти, на Отсекот за преведување и толкување и по завршувањето на студиите, а не само за време на студирањето.

Авторката на овој практикум се покажа како доста прибирлива и темелна во изборот на материјал во поглед на разноликост на темите, на што почива, всушност, неспорната релевантност на овој труд. Посебна вредност на димензионирањето на овој труд се постигнува со големата практичност од која авторката беше предводена за време на изготвувањето на овој модел. Таа во преден план го стави концептот за неопходно посредство меѓу владеењето на странски јазици и поседувањето на енциклопедиски знаења, од една страна, и познавањето на културите и способноста за естетско изразување, од друга страна. Тоа го постигна со значителна прецизност, конкретизирајќи и отелотворувајќи ги транслатолошките ентитети во задачи, подредени во специјални тематски подрачја.

ЗАКЛУЧОК

Трудот на доц. д-р Даринка Маролова со наслов „Практикум по предметот Преведување од германски на македонски јазик и обратно“, кој е понуден за објавување како рецензиран практикум во електронска форма на веб-страницата од Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, претставува извонреден прилог кон науката за преведување и толкување, како и кон германистиката во Р Македонија. Авторката доц. д-р Даринка Маролова со примена на максимална конкретизација на дел од теоретските достигнувања во дисциплината преведување, заедно со своите поддисциплини, имено книжевното и стручното преведување, успеа недвосмислено да одговори на поставените задачи и да понуди драгоцен материјали, опфатени во двете наведени релевантни подрачја. Преку примената на овој практикум на студентите и идни преведувачи би им се овозможило соодветно да ги практикуваат и вежбаат сите оние придобивки од теоријата во насока на стекнување со потребните знаења и компетенции, кои ќе може да ги применуваат во текот на целокупниот професионален живот.

Ова е уште едно самостојно, научно-иновациско достигнување, кое и термиолошки и методолошки се движи во рамките на врвниот квалитет. Тоа не само што ги надврзува актуелните транслатолошки проблематики на тековниот научен дискурс, туку им дава и значајни импулси на студентите во обидите за решавање на суштинските проблеми со разбирањето и преведувањето, соединувајќи ги притоа литературните, термиолошките, формалните и реторичките аспекти.

Приложената студија треба да им биде поттик и на другите истражувачи-транслатолози за вршење понатамошни продлабочувања на наведените теми и да иницира инклузија на поголема интердисциплинарност во работата.

По направената евалуација на ракописот, Рецензентската комисијаа едногласно и со потполна убеденост му дава препорака на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го прифати овој труд како практикум по предметот Преведување од германски на македонски јазик и обратно и да одобри негово објавување во е-библиотеката на официјалната интернет-станица на Универзитет како рецензиран практикум.

Рецензенти

Проф. д-р Билјана Ивановска, с.р.
Доц. д-р Драгана Кузмановска, с.р.